

پاسخنامه مدارس شهرستان

پایه :	۳	موضوع :	بلاغت
تاریخ :	۹۱/۰۶/۱۱	ساعت :	۸

نام کتاب: جواهر البلاغه، کل کتاب

لطفاً به همهٔ سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (هر تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. علت فصیح نبودن شعر مذکور چیست؟ «الحمد لله العلی الاجل»
 ا. کراهت در سمع ب. مخالفت قیاس صرفی ■ ج. غرابت د. تنافر الحروف
۲. امر در آیه شریفه «إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَآكُتُبُوهُ...» (بقره/۲۸۲) به چه معنائی به کار رفته است؟
 ا. تهدید ب. التماس ج. ارشاد ■ د. ایجاب و الزام
۳. در مثال «الماء المالح كالسّم» دو طرف تشبیه چگونه هستند؟
 ا. تشبیه مفرد به مفرد ب. تشبیه مرکب به مرکب ج. تشبیه مفرد به مرکب د. تشبیه مرکب به مفرد ■
۴. إذا زاد التعبير على قدر المعنى لفائدة فذالك ...
 ا. الإطناب ■ ب. الإيجاز ج. التطويل د. الحشو

سؤالات تشریحی:

۱. غرض از آوردن «اسم اشاره» در آیات ذیل چیست؟
 ا. إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ (إسراء/۹)
 ب. ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ (بقره/۲)
 ج. هَلْ هَذَا الْبَشَرِ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ (انبیاء/۳)
 د. فذلک الذی یدع الیتیم (ماعون/۲)
۲. عبارتی که بیان کننده «عموم السلب» است، با عبارتی که بیان کننده «سلب العموم» است، چه تفاوتی دارد؟ مثال بزنید.
 ا. تعظیم درجه به قُرب ب. تعظیم درجه به بُعد ج. تحقیر به قُرب د. تحقیر به بُعد
۳. «طُرُقُ قَصْرِ» را بنویسید.
 ا. قصر به نفی و استثناء ب. قصر به إتماً ج. قصر به عطف به لا و لکن و بل د. قصر به تقدیم ما حقه التأخیر
۴. نوع علاقهٔ مجاز در هر یک از موارد زیر چیست؟
 ا. وَیُنزِلْ لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ رِزْقًا (غافر/۱۳) ج. المسببیه
 ب. تَجْعَلُونَ أَصْبَعَهُمْ فِيٰٓءِٔاذَانِهِمْ (بقره/۲) ج. الکلییه
 ج. فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ (نساء/۱۹) ج. الجزئیه
 د. وَءَاتُوا۟ الَّتِي تَمَنَّىٰٓ أَمْوَالَهُمْ (نساء/۲) ج. اعتبار ما کان

أريد أولاً بالشهر الهلال ثم أعيد عليه الضمير أخيراً بمعنى أيام رمضان.

۶. چه تفاوت‌هایی بین «توریه» و «توجیه» وجود دارد؟ ۳۱۵

التورية تكون في لفظ واحد و اما التوجيه فيكون في تركيب. التورية يقصد المتكلم بها معنى واحداً هو البعيد و التوجيه لا يترجح فيه احد المعنيين على الآخر.

* ينقسم الاستعارة المصرحة بإعتبار طرفيها إلى عنادية و وفاقية و مثالهم قوله تعالى: «أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ» (انعام/۱۲۲) ای ضالاً فهدیناه... ۲۶۲. ۷. دو قسم «استعاره» را تعریف نموده و ضمن تطبیق بر آیه توضیح دهید.

استعارة عنادية در جانی است که دو طرف استعاره بخاطر تنافی با هم جمع نمی‌شوند ولی در استعاره وفاقیه دو طرف با هم در یک جا جمع می‌شوند چون تنافی ندارند. در این آیه دو استعاره هست یکی استعاره «مرگ» برای «ضلال» که استعاره عنادیه است و دیگری استعاره «احیاء» برای «هدایت» که وفاقیه است.

۸. غرض از استفهام در آیات زیر چیست؟ ۷۹-۸۰

أ. فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ (مائده/۹۱) ← امر

ب. هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَانُ (الرحمن/۶۰) ← نفی

ج. أَعْيَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (انعام/۴۰) ← انکار

د. مَتَى نَصَرَ اللَّهُ (بقره/۲۱۴) ← الاستبطاء (کندی)

۹. احتراس را (از اقسام اطناب) تعریف کرده و در آیه شریفه «و يطعمون الطعام على حبه» توضیح دهید. ۱۸۷

الاحتراس أن يوتي في كلام يوهم خلاف المقصود بما يدفع ذلك الوهم. وقع الاحتراس في آخر الآية أي مع حب الطعام و اشتهاهم له و ذلك أبلغ في الكرم فلفظ على حبه فضله للاحتراس و لزيادة التحسين في المعنى.